

Avaleht>Koolitused, õiguslase koostöö võrgustikud ja kohtuasutused>Õigusvaldkonna töötajate koolitamine>Koolitusmaterjalid>**Lapse õigused**

Lapse õigused

Euroopa Komisjon soovib teha kättesaadavaks koolitusmaterjalid, millest on abi nii õigusala töötajatel kui ka õigusala töötajate koolitajatel, kes saavad neid materjale kasutada oma töös lapse õiguste valdkonnas.

Lapsesõbralik õiguseõistmine

Õiguseõistmine kohtuasjades, kuhu lapsed on kaasatud ohvrite ja kuriteo tunnistajatena

Võitlemine lastega kauplemise vastu

Võitlus naiste suguelundite moonutamise vastu

Lapsesõbralik õiguseõistmine

Lapsesõbraliku õiguseõistmise suunised (Euroopa Nõukogu)

Lapsesõbraliku õiguseõistmise suunistes käsitletakse küsimusi, mis on seotud laste rolli, seisukohtade, õiguste ja vajadustega kohtumenetluses ja alternatiivses menetluses. Suuniseid ja sellele lisatud seletuskirja võib kasutada koolitusmoodulite koostamiseks. Euroopa Nõukogu ministrite komitee võttis need vastu 17. novembril 2010. Need on kättesaadavad [inglise](#) ja [prantsuse](#) keeles ning [siin](#) on olemas tõlked paljudesse ELi keeltesse.

Lapsesõbraliku õiguseõistmise töövahend (lapse õiguste rahvusvaheline võrgustik – CRIN)

Lapse õiguste rahvusvaheline võrgustik on koostanud töövahendi laste õiguse kohta lapsesõbralikule õiguseõistmisele, mis hõlmab hea tava näiteid, rahvusvahelisi ja piirkondlikke standardeid ja uurimistulemusi ning teisi allikaid. See on kättesaadav [inglise](#), [prantsuse](#) ja [hispaania](#) keeles.

Kohtumenetluse ja kinnipidamise alternatiive käsitlev töövahend (UNICEF)

UNICEF on töötanud välja kohtumenetluse ja kinnipidamise alternatiive käsitleva töövahendi, kus antakse juhtnõore selle kohta, kuidas tagada seadust rikkunud laste õiguste kaitse kooskõlas lapse õiguste konventsiooni artikli 37 punktiga b, artikli 40 lõikega 1, artikli 40 lõike 3 punktiga b ja artikli 40 lõikega 4. Töövahend annab praktilist nõu, kuidas rakendada kohtumenetluse ja kinnipidamise alternatiive ning sisaldab näiteid mitmes riigis läbi viidud projektide ja muude kasutatud vahendite kohta, mis aitavad sarnaseid ideid ellu viia.

Kohtumenetluse alternatiivide kasutamine tähendab seadust rikkunud laste jaoks teatud tingimustel toimuvat teistmoodi lahenduse leidmist, mille käigus on sageli või isegi enamasti võimalik leida lahendus kohtuväliste asutuste abil, vältides seeläbi ametliku kohtumenetluse negatiivset mõju ja karistusregistrisse kandmist. Kinnipidamise alternatiivid on meetmed, mida võib kohaldada formaalselt kriminaalmenetluses osalevate laste suhtes nii kohtueelses etapis kui ka kohtus, ilma et lapse vabadust piirataks.

Töövahend on kättesaadav [siin](#) inglise keeles.

Rahvusvaheline alaealistega seotud õiguseõistmise seirekeskus (IJJO)

Rahvusvaheline alaealistega seotud õiguseõistmise seirekeskus (IJJO) loodi 2003. aastal eesmärgiga edendada üleilmset piirideta õiguseõistmist, kuhu on kaasatud alaealised. Veebisaidi kaudu tahab IJJO edendada teadmiste ja hea tava, teabeallikate, peamiste uurimistulemuste ja aruannete vahetamist. IJJO on kaasatud ka selle valdkonna koolituste väljatöötamise. Veebisait on kättesaadav [inglise](#), [prantsuse](#) ja [hispaania](#) keeles.

Alaealistega seotud õiguseõistmise asutustevaheline kolleegium (IPJJ)

Alaealistega seotud õiguseõistmise asutustevaheline kolleegium hooldab andmebaasi, kus antakse hea ülevaade valdkonna koolitusmaterjalist ning kus on võimalik otsida abivahendeid, käsiraamatuid ja koolitusvahendeid. See on kättesaadav [inglise](#), [prantsuse](#) ja [hispaania](#) keeles.

Alaealistega seotud õiguseõistmise koolituskäsiraamat (Penal Reform International – PRI ja UNICEF)

Alaealistega seotud õiguseõistmise koolituskäsiraamatu eesmärk on aidata korraldada koolitusi lapse õiguste teemal. Koolituskäsiraamatut saavad kasutada kõik koolitajad, kes korraldavad koolitusi kohtunikele, rahukohtunikele, advokaatidele, prokuröridele, politseinikele, kinnipidamisasutuste töötajatele, sotsiaaltöötajatele ja teistele, kes töötavad seadust rikkunud lastega. Koolituskäsiraamat avaldati PRI ja UNICEFi koostööna.

Koolituskäsiraamat on [siin](#) kättesaadav [inglise](#) keeles.

Koolituskäsiraamat „Lapse õiguste kaitsmine kriminaalõigussüsteemis” (Penal Reform International – PRI)

„Lapse õiguste kaitsmine kriminaalõigussüsteemis: koolituskäsiraamat” on põhjalik juhend kriminaalõigussüsteemi töötajatele või sellesse süsteemi kuuluvatele asutustele. Koolitusmoodul on mõeldud õigusala töötajatele ja sidusrühmadele, kes osalevad tööalaselt koolituste läbiviimises, ning selle eesmärk on aidata neil tulemuslikult õpetada käsiraamatus kirjeldatud põhimõtteid, kasutades kogemuspõhiseid koolitusmeetodeid.

Käsiraamat hõlmab selliseid teemasid nagu seadust rikkunud lapsed, lapsohvrid ja lapsed tunnistajatena. Lisaks sellele käsitletakse seal võimalusi nende laste aitamiseks, keda võib ähvardada oht, et nad kaasatakse kriminaalmenetlusse. Neis valdkondades keskendutakse sellistele teemadele nagu lastekaitse, kuritegude ennetamine, õiguskaitse, menetlustoimingud ning karistuse määramine ja rehabilitatsioon.

PRI koostatud käsiraamat on kättesaadav [inglise keeles](#).

Õiguseõistmine kohtuasjades, kuhu lapsed on kaasatud ohvrite ja kuriteo tunnistajatena

Õigusala töötajate ja poliitikakujundajate käsiraamat, milles käsitletakse õiguseõistmist kohtuasjades, kuhu lapsed on kaasatud ohvrite ja kuriteo tunnistajatena (ÜRO uimastite ja kuritegevuse vastu võitlemise büroo – UNODC)

Õigusala töötajate ja poliitikakujundajate jaoks koostatud käsiraamatu eesmärk on aidata liikmesriikidel rakendada suuniseid õiguseõistmiseks kohtuasjades, **kuhu lapsed on kaasatud ohvrite ja kuriteo tunnistajatena**, ning muid olulisi rahvusvahelisi suuniseid. See põhineb kriminaalõigussüsteemi poolt lapsohvrite ja kuriteo tunnistajaks olevate laste kohtlemise rahvusvahelisel heal taval. Selle eesmärk on anda suuniseid poliitikakujundajatele ning lapsohvrite ja kuriteo tunnistajaks olevate lastega tegelevatele õigusala töötajatele (kohtunikud, meditsiinitöötajad, tugipersonal, õiguskaitseasutuste ametnikud, prokurörid, sotsiaaltöötajad, vabaühenduste töötajad ja õpetajad). Käsiraamat on kättesaadav [inglise](#), [prantsuse](#) ja [hispaania](#) keeles. Sama teemat käsitlev näidisseadus ja selle kommentaarid on samuti kättesaadavad [inglise keeles](#).

Veebipõhine koolitus teemal „ÜRO suunised õiguseõistmiseks kohtuasjades, kuhu lapsed on kaasatud ohvrite ja kuriteo tunnistajatena” (UNODC ja UNICEF)

Selles veebipõhises koolituses saavad osaleda kõik õigusala töötajad ja poliitikakujundajad, keda huvitab lapsohvrite ja kuriteo tunnistajaks olevate laste toetamine või kes töötavad selles valdkonnas. Koolituse töötasid Kanada valitsuse toetusel ühiselt välja UNODC ja UNICEF ning lapse õiguste rahvusvaheline büroo (IBCR). Koolitusel saab internetis osaleda tasuta ja selleks tuleb end lihtsalt veebisaidil registreerida. Koolituse läbimise tunnistus antakse neile, kes sooritavad kõik vajalikud testid. Koolitus on kättesaadav [inglise keeles](#).

Võitlemine lastega kauplemise vastu

Inimkaubanduse ohvriks langenud laste kaitsmise suunised (UNICEF)

Inimkaubanduse ohvriks langenud laste kaitsmise suunistes nähakse ette hea tava standardid, mis põhinevad rahvusvahelistel inimõigustealastel tegevuspõhimõtetel. Suunised hõlmavad inimkaubanduse ohvriks langenud laste kaitsmist alates nende isiku kindlakstegemisest kuni nende taastumise ja taasintegreerimiseni. Suuniseid võib kasutada koos muude suuniste ja töövahenditega, mis on töötatud välja lastega kauplemise ärahoidmiseks. Riiklikul ja piirkondlikul tasandil võib suuniseid kasutada meetmete ja tavade väljatöötamise lähtekohana, võttes arvesse kohalikke olusid, piiranguid ja vahendeid. Suuniste eesmärk on aidata valitsusi ja avaliku sektori osalejaid, rahvusvahelisi organisatsioone, vabaühendusi ja teisi teenuseosutajaid. Suunised on kättesaadavad [inglise keeles](#).

Laste kaitsmist käsitlevad UNICEFi dokumendid on kättesaadavad [siin](#).

Koolituskäsiraamat, mis käsitleb võitlemist lastega kauplemise vastu tööjõuna kasutamise, seksuaalse või muu ärakasutamise eesmärgil (Rahvusvaheline Tööorganisatsioon – ILO)

Käsiraamatu eesmärk on aidata valitsusi, töötajaid, tööandjaid ja rahvusvahelisi organisatsioone ning vabaühendusi, kes osalevad võitluses lastega kauplemise vastu tööjõuna kasutamise, seksuaalse või muu ärakasutamise eesmärgil. See koosneb kolmest raamatust (*Lastega kauplemisest arusaamine, Meetmed lastega kauplemise vastu poliitika ja sidusrühmade tasandil ning Menetlusküsimused*), praktiliste harjutuste kogumikust ja koolituste korraldajatele mõeldud suunistest. Käsiraamat on kättesaadav [inglise](#), [prantsuse](#) ja [hispaania](#) keeles. Selle on koostanud ILO ja UNICEF ning see on osa ÜRO üleilmsest inimkaubanduse vastu võitlemise algatusest.

Võitlus naiste suguelundite moonutamise vastu

E-õppe vahend „Teeme ühiselt lõpu naiste suguelundite moonutamisele”

Naiste suguelundite moonutamine on rahvusvaheliselt tunnustatud naiste inimõiguste rikkumiseks ja laste väärkohtlemise vormiks. Maailma Terviseorganisatsiooni kohaselt on see sarnane muude soolise vägivalla vormidega, sest sellega rikutakse põhiõigust elule, vabadusele, turvalisusele, inimväärikusele, meeste ja naiste võrdõiguslikkusele, mittediskrimineerimisele ning füüsilisele ja vaimsele puutumatussele.

E-õppe kursuse „Teeme ühiselt lõpu naiste suguelundite moonutamisele” raames käsitletakse naiste suguelundite moonutamist tervishoiu- ja varjupaigateenuste kontekstis. Õigusala töötajatele võivad huvi pakkuda kaks esimest moodulit, kus esitatakse sissejuhatus, mis aitab mõista naiste suguelundite moonutamist inimõiguste valdkonda kuuluva küsimuse ja soolise vägivalla vormina. Varjupaigaõigusele spetsialiseerunud õigusala töötajatele võivad huvi pakkuda kaks moodulit, mis käsitlevad varjupaigaõigust.

Kursus on kättesaadav [inglise](#), [itaalia](#) ja [portugali](#) keeles.

Viimati uuendatud: 19/02/2019

Käesolevat lehekülge haldab Euroopa Komisjon. Sellel veebisaidil avaldatud teave ei kajasta tingimata Euroopa Komisjoni ametlikku seisukohta. Komisjon ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teave ega andmetega. Palun lugege õigusteabe viida alt ELi veebilehtede autoriõiguste eeskirjade kohta.